

## Bijlage Knelpunteninventarisatie

IKNL verspreidde de enquête met betrekking tot de knelpunten onder de volgende beroepsverenigingen en groepen:

1. Vereniging van Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland afdeling Palliatieve Verpleegkunde (V&VN PZ)
2. Vereniging van Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland afdeling Oncologie (V&VN Oncologie)
3. Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG)
4. Huisartsen AdviesGroep Palliatieve zorg (PALHAG)
5. VERENSO Specialisten in Ouderengeneeskunde
6. Nederlandse Internisten Vereniging (NIV)
7. Nederlandse Vereniging voor Medische Oncologie (NVMO)
8. Nederlandse Vereniging van Maag-Darm-Leverartsen (NVMDL)
9. Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie (NVLF)
10. Palliactief
11. Nederlandse Vereniging voor Psychosociale Oncologie (NVPO)
12. Nederlandse Vereniging voor Anesthesisten (NVA)
13. Nederlands Instituut van Psychologen (NIP)
14. Nederlandse Vereniging voor Ziekenhuis Apothekers (NVZA)
15. Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (KNMP)
16. Landelijke Werkgroep Diëtisten Oncologie (LWDO)
17. Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD)
18. Stuurgroep Ondervoeding en Diëtisten (DON)
19. Nederlandse Werkgroep Diëtisten Cardiologie (NWDC)
20. FIBULA (Netwerk coördinatoren PZ)
21. NVZ
22. Integraal Kankercentrum Zuid (IKZ)
23. Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties (NFK)
24. Alle regionale tumorwerkgroepen bekend bij IKNL m.b.t. palliatieve zorg en MDL
25. Regionale palliatieve consultatieteams

### Respons

De enquête stond open van 7 tot 27 februari 2013. Gedurende deze periode hebben in totaal 350 respondenten (318 professionals en 32 patiënten) de enquête geheel of gedeeltelijk ingevuld. In totaal hadden 139 respondenten geen knelpunten geselecteerd (121 professionals en 18 patiënten), de reden hiervoor is onbekend. Dit maakt een populatie van 211 respondenten waarop de analyse is uitgevoerd en de uitgangsvragen zijn vastgesteld.

**Tabel 3. Overzicht van de verdeling van de respondenten naar discipline**

U bent:		
Antwoordopties	Percentage	Aantal
<b>Medisch specialist (5 MDL, 8 internist-oncoloog, 12 anders)</b>	11,8%	25
<b>Consulent</b>	5,2%	11
<b>Specialist ouderengeneeskunde</b>	8,5%	18
<b>Huisarts</b>	8,5%	18
<b>Diëtist</b>	10,0%	21
<b>Verpleegkundig specialist</b>	13,3%	28
<b>Verpleegkundige</b>	27,5%	58
<b>Naaste/(ex) patiënt (3 tevens professional)</b>	6,6%	14
<b>Anders, nl.: (o.a. 3 MW, 3 apothekers, 2 GV)</b>	8,5%	18
		<b>211</b>

**Tabel 4. Overzicht van de verdeling van de respondenten naar instelling**

Waar bent u werkzaam?		
Antwoordopties	Percentage	Aantal
<b>Algemeen ziekenhuis</b>	16,2%	32
<b>Academisch ziekenhuis</b>	8,6%	17

<b>Thuiszorg</b>	12,2%	24
<b>Verpleeghuis / verzorgingshuis</b>	5,1%	10
<b>Hospice</b>	8,1%	16
<b>Anders, nl.:</b>	49,7%	98
<i>beantwoorde vraag</i>		<b>197*</b>

\* deze vraag is niet gesteld in de patiëntenversie

### Resultaten

Tabel 5 laat voor de vooraf door de werkgroep benoemde knelpunten zien hoe veel respondenten (absolute aantallen, N = 211) deze knelpunten selecteerden voor hun persoonlijke 'top vijf' van belangrijkste knelpunten. Tabel 3 toont voor het totaal en de respondenten per discipline de bijbehorende percentages en de gewogen gemiddelden (relatieve aantallen gecombineerd met de gemiddelde scores). Voor het totaal en per discipline is in deze tabel een top drie samengesteld door aan te geven bij welke drie knelpunten het gewogen gemiddelde het grootst is (groene cellen).

Op basis van de gewogen gemiddelden voor alle respondenten kan de volgende top drie van knelpunten worden bepaald:

	<b>Knelpunt</b>
<b>3</b>	Onduidelijk of de keuze van anti-emetica afhankelijk is van de oorzaak van misselijkheid en/of braken
<b>10</b>	Onduidelijk of en in welke situaties parenterale toediening de voorkeur heeft boven rectale toediening van anti-emetica, met betrekking tot effectiviteit en belasting voor de patiënt
<b>11</b>	Onduidelijk welke medicatie effectief is bij de behandeling van misselijkheid en/of braken <ul style="list-style-type: none"> <li>• a. Metoclopramide vs domperidon</li> <li>• b. Haloperidol</li> <li>• c. Dexamethason</li> <li>• d. Levomepromazine vs olanzapine</li> <li>• e. Serotonine-antagonisten</li> <li>• f. Erythromycine</li> <li>• g. Cyclizine</li> <li>• h. Cannabis</li> <li>• i. Gember</li> </ul>

Dit zijn ook de knelpunten die in tabel 5 het hoogst scoren en die ook door de disciplines afzonderlijk het vaakst in de top 3 verschijnen (tabel 6). Er zijn 2 knelpunten met een gewogen score >4: knelpunt 3 (anders) en 11 (patiënt/naaste). Daarnaast zijn er nog 2 knelpunten (exclusief knelpunt 3,10,11) met een gewogen score van 4: knelpunt 7 (consulent) en 9 (SOG).

	<b>Knelpunt</b>
<b>7</b>	Onduidelijk wat de effectiviteit van een maaghevel is bij de behandeling van misselijkheid en/of braken
<b>9</b>	Onduidelijk of complementaire zorgvormen, te weten massage, aromatherapie, acupunctuur en, acupressuur effectief zijn bij de behandeling van misselijkheid en/of braken

**Tabel 5. Absolute scores van alle respondenten (n=211) op de knelpunten, geordend op aantal reacties**

Ervaart u een knelpunt of het in de praktijk:	5*	4	3	2	1**	Totaal
Onduidelijk is welke medicatie effectief is bij de behandeling van misselijkheid en/of braken	33	22	15	16	10	96
Onduidelijk is of de keuze van anti-emetica afhankelijk is van de oorzaak van misselijkheid en/of braken	32	23	18	14	6	93
Onduidelijk is of en in welke situaties parenterale toediening de voorkeur heeft boven rectale toediening van anti-emetica, met betrekking tot effectiviteit en belasting voor de patiënt	20	25	13	17	11	86
Onduidelijk is welke meetinstrumenten bruikbaar zijn bij diagnostiek en behandeling van misselijkheid en/of braken	20	13	13	12	25	83

Onduidelijk is welke leefregels en voedingsadviezen effectief zijn bij preventie van misselijkheid en braken	15	17	15	14	15	76
Onduidelijk is welke diagnostiek (laboratoriumbepalingen, echo/CT buik, CT/MRI centraal zenuwstelsel en gastroscopie) bijdraagt aan een juiste keuze voor de behandeling van misselijkheid en/of braken	17	14	14	18	10	73
Onduidelijk is welke voedingsbehandeling effectief is bij de behandeling van (aanhoudend) braken	7	19	21	11	11	69
Onduidelijk is of complementaire zorgvormen, te weten massage, aromatherapie, acupunctuur en, acupressuur effectief zijn bij de behandeling van misselijkheid en/of braken	6	14	10	11	25	66
Onduidelijk is welke voedingsbehandeling effectief is bij de behandeling van misselijkheid	10	15	18	13	9	65
Onduidelijk is wat de invloed is van angst en spanning bij het optreden van misselijkheid en/of braken?	9	12	13	16	15	65
Onduidelijk is wat de effectiviteit van een maaghevel is bij de behandeling van misselijkheid en/of braken	4	7	15	21	5	52
Onduidelijk is hoe de begeleiding van de naaste(n) het beste vorm gegeven kan worden?	4	7	11	12	18	52
Onduidelijk is wat de effectiviteit van de behandeling (medicamenteuze en psychosociale) van angst en spanning is?	4	7	10	14	16	51
Onduidelijk is of een stent of een gastro-jejunostomie het meeste invloed heeft op kwaliteit van leven bij een obstructie van de maaguitgang of het duodenum als oorzaak van misselijkheid en/of braken	6	7	17	7	7	44

Verdiepingsvraag t.a.v. knelpunt 11 (n=96):

a. Metoclopramide vs domperidon	45
b. Serotonine-antagonisten	33
c. Dexamethason	31
d. Haloperidol	29
e. Cannabis	29
f. Erythromycine	27
g. Gember	27
h. Levomepromazine vs olanzapine	26
i. Cyclizine	17

\*) Zeer belangrijk

\*\*\*) Niet zo belangrijk

**Tabel 6. % respondenten (totaal en per discipline) dat het knelpunt prioriteit heeft gegeven (score 1-5) en 'gewogen' gemiddelde scores (schaal 0-5)\***

	Totaal		Medisch specialist		Consulent		SOG		Huisarts		Diëtist		Verpleeg kundig specialist		Verpleeg kundige		Patiënt/naaste		Anders		totaal
	N=211	N=25	N=11	N=18	N=18	N=18	N=21	N=28	N=58	N=14	N=18										
	%	score	%	score	%	score	%	score	%	score	%	score	%	score	%	score	%	score	%	score	
1	39%	2,89	36%	2,56	55%	<b>3,83</b>	39%	2,71	39%	2,00	29%	2,67	46%	2,62	43%	3,24	21%	2,00	39%	3,43	1
2	35%	3,14	52%	3,38	0%	0,00	61%	3,45	39%	3,43	29%	2,50	29%	2,63	29%	<b>3,35</b>	36%	3,20	33%	2,33	1
3	44%	<b>3,66</b>	56%	<b>4,00</b>	27%	3,33	33%	<b>3,50</b>	56%	<b>3,80</b>	33%	2,43	61%	<b>3,53</b>	41%	<b>3,96</b>	43%	3,00	33%	<b>4,17</b>	6
4	36%	3,04	28%	<b>3,57</b>	55%	2,83	17%	2,33	22%	1,50	67%	3,21	39%	2,82	31%	<b>3,33</b>	43%	<b>3,50</b>	39%	2,71	3
5	31%	3,06	36%	3,00	27%	1,67	17%	2,67	22%	3,50	71%	<b>3,67</b>	36%	2,90	22%	3,08	36%	2,60	17%	2,67	1
6	33%	3,00	36%	2,56	27%	1,67	28%	2,00	33%	3,17	81%	<b>3,65</b>	18%	2,40	28%	3,13	21%	<b>3,33</b>	28%	3,20	2
7	25%	2,69	20%	2,20	18%	<b>4,00</b>	33%	2,67	50%	3,00	14%	2,33	29%	2,38	28%	2,69	7%	3,00	11%	3,00	1
8	21%	2,95	20%	3,20	36%	2,00	33%	3,00	28%	3,20	33%	3,29	25%	3,00	12%	3,14	14%	2,00	6%	2,00	0
9	31%	2,47	20%	1,20	45%	3,00	22%	<b>4,00</b>	17%	3,00	14%	3,00	36%	2,00	43%	2,56	36%	1,40	33%	2,83	1
10	41%	<b>3,30</b>	32%	2,63	45%	3,20	50%	3,00	39%	<b>3,86</b>	19%	<b>3,50</b>	50%	<b>3,71</b>	50%	3,24	29%	2,75	33%	<b>3,67</b>	4
11	45%	<b>3,54</b>	48%	<b>3,92</b>	45%	<b>3,80</b>	61%	3,27	39%	<b>3,57</b>	33%	2,29	39%	<b>4,00</b>	45%	3,27	57%	<b>4,63</b>	50%	3,44	5
12	31%	2,75	12%	2,67	45%	3,00	17%	2,00	28%	2,00	24%	2,60	32%	2,89	34%	2,50	57%	3,13	39%	<b>3,71</b>	1

<b>13</b>	24%	2,39	24%	2,00	45%	3,00	22%	<b>3,75</b>	17%	2,67	19%	1,75	18%	2,60	26%	1,87	29%	3,00	28%	2,40	<b>1</b>
<b>14</b>	25%	<b>2,37</b>	<b>28%</b>	<b>2,00</b>	<b>27%</b>	<b>3,00</b>	<b>22%</b>	<b>2,25</b>	<b>11%</b>	<b>1,50</b>	<b>10%</b>	<b>2,50</b>	<b>21%</b>	<b>2,83</b>	<b>29%</b>	<b>2,12</b>	<b>36%</b>	<b>3,00</b>	<b>33%</b>	<b>2,50</b>	<b>0</b>

\* hoe hoger de score hoe groter de prioriteit